

KARADENİZ İLETİŞİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF KARADENİZ COMMUNICATION RESEARCHES

JUNE 2023

HAZİRAN 2023

CİLT: 13 SAYI: 1

e- ISSN 2146-3212

KÜNYE

Trabzon Üniversitesi İletişim Fakültesi Adına İmtiyaz Sahibi
Prof. Dr. Erdem TAŞDEMİR

Baş Editör

Prof. Dr. Şule Yüksel ÖZMEN/*suleyozturk@gmail.com*

Editör

Öğr. Gör. Dr. Aytaç Burak DERELİ/*aburakdereli@gmail.com*

Editör Yardımcısı

Dr. Öğr. Gör. Özer SİLSÜPÜR

Dil Editörü

Arş. Gör. Betül KARADENİZ DEMİRATA

Alan Editörleri

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin GENÇALP

Arş. Gör. Dr. Aygün ÖZSALİH

Yayın ve Mizanpaj Editörü

Öğr. Gör. Dr. Aytaç Burak DERELİ

AKADEMİK DERGİSİ

Yayın Türü: Süreli Yayın Tarihi: Haziran 2023

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Derya ÖCAL / Atatürk Üniversitesi

e-mail: suleyozturk@gmail.com

Prof. Dr. Amitava MİTRA / Auburn Üniversitesi, ABD

e-mail: mitraam@auburn.edu

Doç. Dr. Ján Višňovský / University of Ss. Cyril and Methodius in Trnava, Slovakia

e-mail: jan.visnovsky@ucm.sk

Dr. Öğr. Üyesi Venera NARİNOVA / Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi- Kırgızistan

venera.narinova@manas.edu.kg

Dr. Öğr. Üyesi Regina CAMANKULOVA / Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi- Kırgızistan

regina.camankulova@manas.edu.kg

Prof. Dr. Işıl AKTUĞLU / Ege Üniversitesi

e-mail: isil.karpat@ege.edu.tr

Prof. Dr. Musa PINAR / Valparaiso Üniversitesi

e-mail: musa.pinar@valpo.edu

Prof. Dr. Çiğdem Şahin BAŞFIRINCI / Trabzon Üniversitesi

cigdem.basfirinci@gmail.com

Prof. Dr. Haluk BİRSEN / Anadolu Üniversitesi

hbirsan@anadolu.edu.tr

Prof. Dr. Şule YUKSEL ÖZMEN / Trabzon Üniversitesi

suleyozturk@gmail.com

Doç. Dr. Aslıhan Ardiç ÇOBANER / Mersin Üniversitesi

acobaner@mersin.edu.tr

Doç. Dr. Ayşegül SONCU / Marmara Üniversitesi

agulsoncu@gmail.com

Doç. Dr. Ömer ALANKA / Atatürk Üniversitesi

omer.alanka@atauni.edu.tr

Doç. Dr. Nazım ANKARALIGİL / Katip Çelebi Üniversitesi

nankaraligil@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Onur ÖKSÜZ / Akdeniz Üniversitesi

onuroksuzpng.pngakdeniz.edu.tr

Dr. Yusif Aliyev / Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi

aliyev.yusif@gmail.com

E-Kiad hakemli bir dergidir. Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez yayınlanır. Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak göstermeden alıntı yapılamaz

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makalesi

SOSYAL MEDYADA ENFORMASYON YOĞUNLUĞU VE HABERDEN KAÇINMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Selman Selim AKYÜZ
Gönül AKPINAR

ALGILAMA YÖNETİMİ BAĞLAMINDA SİYASAL REKLAMLAR: 2018 CUMHURBAŞKANI VE MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMİ ÖRNEĞİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL BİR ANALİZ

Coşkun DURSUN
Raci TAŞCIOĞLU

ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARI: BİR METAFOR ANALİZİ

Gökhan DEMİRCİOĞLU

HÜRRİYET, CUMHURİYET, BİRGÜN VE SABAH GAZETELERİNDE GÖBEKLİTEPE HABERLERİNİN SUNUMU ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Gurbet ERUL

Derleme Makale

İLETİŞİM ALANINDAKİ MESLEKLERDE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI: MEVCUT DURUM ANALİZİ VE ALAN YAZIN TARAMASI

Çiğdem ŞAHİN BAŞFIRINCI
Nazlı KOÇ

Teknik Not

MAXQDA: YARATICI VERİ ANALİZİ ÜZERİNE NOTLAR

Aytaç Burak DERELİ

Prof. Dr. Şule Yüksel ÖZMEN

Sevgili Okuyucular,

Günümüzde teknolojinin hızlı ilerlemesiyle birlikte, haber tüketim alışkanlıklarımızda önemli değişiklikler yaşanmaktadır. İnternet, sosyal medya ve diğer dijital araçlar, bilgiye kolay ve hızlı erişim imkanı sunarak haberleri anında takip etmemizi sağlıyor. Ancak, bu durum aynı zamanda insanların maruz kaldığı enformasyon yoğunluğunu da artırmaktadır. İşte tam da bu noktada, Doç. Dr. Selma Selim AKYÜZ ve Öğr. Gör. Gönül AKPINAR tarafından gerçekleştirilen bir araştırma, haber tüketim davranışlarımızın ve enformasyon yoğunluğunun etkilerini ele almaktadır. “SOSYAL MEDYADA ENFORMASYON YOĞUNLUĞU VE HABERDEN KAÇINMA DAVRANIŞLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA” başlıklı çalışma; Türkiye’de farklı demografik özelliklere sahip 419 sosyal medya kullanıcısıyla yapılmıştır. Katılımcıların büyük bir bölümünün günlük olarak ya da birkaç kez haber takip ettiği gözlemlenmiştir. Ancak, ilginç bir şekilde, karşılaşılan olumsuz konularla ilgili haberlerin insanları yordığı ve bu nedenle haberden kaçınma davranışının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada, haberden kaçınma davranışının nedenleri üzerinde durulmuş ve ilginç sonuçlara ulaşılmıştır.

“ALGILAMA YÖNETİMİ BAĞLAMINDA SİYASAL REKLAMLAR: 2018 CUMHURBAŞKANI VE MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMİ ÖRNEĞİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL BİR ANALİZ” başlıklı çalışma Coşkun DURSUN ve Prof. Dr. Raci TAŞCIOĞLU tarafından kaleme alınmıştır. Bu çalışma, siyasal reklamların algılama yönetimi üzerindeki etkilerini göstergebilimsel bir analizle inceleyen önemli bir çalışmayı sunmaktadır. İletişimin toplum üzerindeki gücünü anlamak ve siyasal iletişim stratejilerini daha iyi değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışma, 2018 Cumhurbaşkanı ve Milletvekili Genel Seçimi örneği üzerinde odaklanmaktadır. Yazarlar, Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) ile Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) seçim sürecinde kullandığı birer reklamı göstergebilimsel yöntemle analiz etmiştir. Bu analizde, reklamların hedef kitleyi etkileme ve algı yönetimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Sonuçlar, siyasal reklamların hedef kitle üzerindeki algı çalışmalarından yararlandığını ve siyasi tercihlerin belirlenmesinde etkili olduğunu göstermektedir.

Bu sayımızda, eğitim ve iletişim alanını kapsayan disiplinlerarası bir çalışmayı sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. Prof. Dr. Gökhan DEMİRCİOĞLU’nun çalışması ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARI: BİR METAFOR ANALİZİ adını taşıyor. Bu çalışma, öğretmen adaylarının iletişim kavramına yönelik algılarını metafor analizi ile incelemektedir. Araştırmacılar, etkili bir sınıf ortamının oluşturulmasında iletişimin temel bir unsur olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının

iletişim becerilerinin yüksek olması büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışma, öğretmen adaylarının iletişim kavramına olan algılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının iletişim kavramına olan algılarını anlamamıza ve iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik değerli bir katkı sunmaktadır. Metafor analiziyle elde edilen bulgular, eğitim fakültelerinin iletişim eğitimi programlarını ve içeriklerini daha da iyileştirmelerine yardımcı olabilir.

Son araştırma makalemiz, Türk yazılı basınında Göbeklitepe haberlerinin sunumunu içermektedir. Gurbet ERUL tarafından gerçekleştirilen bu çalışma, arkeoloji haberlerinin nasıl popülerleştirildiğini anlamak ve Göbeklitepe ile ilgili medya sunumunu değerlendirmek amacıyla önemli bir inceleme sunuyor. Göbeklitepe, ülkemizin gurur kaynaklarından biri olarak “Uygurluğun Beşiği” olarak anılan bir konumda yer alıyor. Bu arkeolojik alanın uluslararası basında önemli yankılar uyandırdığı biliniyor. Ancak, çalışmada ulusal basında Göbeklitepe haberlerinin nicelik ve nitelik açısından yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Prof. Dr. Çiğdem ŞAHİN BAŞFIRINCI ve Nazlı KOÇ’un yürüttüğü İLETİŞİM ALANINDAKİ MESLEKLERDE YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI: MEVCUT DURUM ANALİZİ VE ALAN YAZIN TARAMASI başlıklı çalışma yapay zekânın iletişim alanındaki mesleklerdeki uygulamalarını analiz etmekte ve mevcut durumu değerlendirmektedir. Son yıllarda, yapay zekânın etkisiyle halkla ilişkiler, reklamcılık ve gazetecilik gibi iletişim mesleklerinde yeni araçlar ortaya çıkmış ve bu meslekleri dönüştürmeye başlamıştır. Ancak, ilgili alanda yapılan incelemeler, yapay zekânın iletişimle ilgili meslekleri sektörel düzeyde nasıl değiştirdiğini ortaya koyan ve mevcut bilimsel literatürü değerlendiren çalışmaların yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu eksikliği gidermek amacıyla, bu çalışmada iki ana hedef belirlenmiştir. İlk olarak, güncel örneklerle yapay zekânın iletişim alanındaki mesleklerde nasıl kullanıldığı ortaya konulmuştur. Ardından, alan yazını taraması yöntemiyle iletişim bilim dalının yapay zekâyla olan etkileşiminin bilimsel literatürde nasıl ele alındığı tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Dergimizin son yazısını bir teknik not oluşturmaktadır. 2023 yılında gelen güncellemeler ile Maxqda programı yapay zekâ destekli bir yapıya kavuşmuş olması ve Maxqda programının tanıtımına yer verilmiştir. Editörümüz Dr. Aytaç Burak Dereli tarafından kaleme alınan bu teknik notta Maxqda “yapay zekâ asistanı” ile belirlenen kodlar için alt kod önerileri istenebilmekte, belge tarayıcısında seçilen metinlerin ve kodlanmış alanların özetlenmesine imkânı sunmasına yönelik yenilikler aktarılmaktadır.

Bir sonraki sayımız Aralık 2023 sayıdır. Başta iletişim olmak üzere sosyal bilimlerin tüm alanlarına ilişkin çalışmalarınızı bekliyoruz.